

בבית המשפט העליון

דנג"ץ 6265/19

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המבקשים:

1. אבנר הררי
2. איתי הררי
3. סברין אלטורי
4. נורה אלטורי
5. אמיר בדראן
6. למיה בדראן
7. האגודה לזכויות האזרח בישראל

נגד

המשיב: שירות בתי הסוהר

המבקשת להצטרף כ"ידיד
בית משפט":

לשכת עורכי הדין

בקשה לקיום דיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה
מיום 18.8.2019 בבג"ץ 8297/15 אשר ניתן על ידי כבוד
השופטים נ' הנדל, ד' ברק-ארז ו ד' מינץ

בשם המבקשים: עו"ד טל חסין; עו"ד עודד פלר; עו"ד דן יקיר

בשם המשיב: עו"ד ערין ספדי-עטילה

בשם המבקשת להצטרף כ"ידיד

בית משפט": עו"ד חגי קלעי; עו"ד אוהד רוזן; עו"ד קרין

היבלר-תורן

החלטה

בפניי בקשה לקיום דיון נוסף בפסק דינו של בית המשפט העליון בבג"ץ
8297/15 מיום 18.8.2019, שבו נדחתה בדעת רוב (השופטים ד' מינץ ו-נ' הנדל נגד דעתה
החולקת של השופטת ד' ברק-ארז) עתירה נגד החלטת שירות בתי הסוהר שלא להתיר
כניסת מבקרים למתקני כליאה בימי שבת.

1. המבקשים הם אסירים, בני משפחותיהם והאגודה לזכויות האזרח בישראל (להלן: האגודה), אשר עתרו כנגד החלטת שירות בתי הסוהר (להלן: המשיב) מחודש אוגוסט 2014 – שאף עוגנה בינתיים בפקודת נציבות שב"ס 04.42.00 "סדרי ביקור אצל אסירים" (להלן: פקודת הביקורים) – לשנות את ימי הביקור הנהוגים במתקני הכליאה, כך שיום שבת נמחק ממצבת ימי ביקורי האסירים (להלן: החלטת המשיב). לאחר שהמשיב דחה את פניותיה של האגודה בקשר למדיניות הביקורים החדשה, הוגשה ביום 3.12.2015 העתירה מושא בקשה זו. במסגרת תגובתו המקדמית לעתירה ציין המשיב כי אף שעמדתו העקרונית היא שהעתירה אינה מקימה עילה להתערבות, הוא נכון לקיים בחינה נוספת של הסוגיה במתכונת של תוכנית הרצה לתקופה של שישה חודשים, במסגרתה ייבחן האם יש לאפשר גמישות נוספת בפקודת הביקורים, כך שיותר לאסיר להגיש בקשה פרטנית למפקד הכלא לקיום ביקור ביום שבת (להלן: הפיילוט).

ביום 13.7.2016 התקיים דיון בעתירה בפני השופטים י' דנציגר, נ' הנדל ו-ד' ברק-ארז, והמשיב נתבקש לבדוק את האפשרות של הרחבת הפיילוט, בין היתר, כך שהפנייה לאסירים תבצע באופן יזום באמצעות רשויות הכלא. הפיילוט הורחב, אך העותרים טענו כי גם במתכונתו הנוכחית הוא ריק מתוכן וכל מטרתו להגיע למסקנה שאליה חותר המשיב. בעקבות כך נערכו שני דיוני המשך בעתירה, במסגרתם נשמעו השגות העותרים לגבי הפיילוט וכן הצעות המותב לשיפור הפיילוט, שחלקן התקבל על ידי המשיב. בִּינֵי וּבִינֵי הוחלף השופט י' דנציגר שיצא לגמלאות בשופט ד' מינץ. ביום 21.6.2018 עדכן המשיב כי ביצוע הפיילוט – שכלל הפצת שאלונים לאסירים ולבני משפחותיהם בקרב אוכלוסיית הכלא הכללית במספר מתקני כליאה – הסתיים, וכי הנתונים שנאספו תומכים בעמדתו שכן עולה מהם שרוב משפחות האסירים ביקרו במתקני הכליאה בימים ראשון עד שישי. דיון נוסף בעתירה התקיים ביום 26.2.2019, ובו נשמעו טענות הצדדים ביחס לפיילוט וכן לגופו של עניין.

פסק דינו של בית המשפט העליון

2. בפסק דינו מיום 18.8.2019 דחה בית משפט זה את העתירה בדעת רוב של השופט ד' מינץ והשופט נ' הנדל, כנגד דעתה החולקת של השופטת ד' ברק-ארז. בפסק דינו עמד השופט ד' מינץ על כך שעם מעצרו של אדם נשללת חירותו האישית וכן מוגבל חופש תנועתו, אך זכויות האדם האחרות שמורות לו. עם זאת, ציין השופט ד' מינץ כי

זכויות אדם – כל אדם – אינן מוחלטות, וכי בעת קביעת היקף ההגנה הניתנת לזכויות האדם של האסיר יש להביא בחשבון גם שיקולים הכרוכים בחובות המוטלות על המשיב ביחס לניהולם התקין של מתקני הכליאה. השופט ד' מיינץ הוסיף וציין כי התפיסה הרווחת בבית משפט זה רואה בביקורי אסירים "טובת הנאה" שאינה זכות קנויה וכי אף שהזכות לחיי משפחה היא אכן זכות חוקתית, הרי שממילא עובדת הכליאה מגבילה את החופש של אסירים לנהל חיי משפחה. לפיכך, קבע השופט ד' מיינץ כי התיקון לפקודת הביקורים – שלא שולל מאסירים אפשרות לקבל ביקורים – אינו פוגע בזכותם של האסירים ובני משפחותיהם לחיי משפחה.

משלא נמצא כי החלטת המשיב פוגעת בזכויות האסירים, קבע השופט ד' מיינץ כי אין צורך בהמשך הבחינה החוקתית, ואולם הוא נדרש לבחינת סבירותה של החלטת המשיב לתקן את פקודת הביקורים. השופט ד' מיינץ מנה את השיקולים השונים הצריכים לעניין, ובכלל זה את האינטרס הציבורי בקיום ביקורים סדירים של משפחות האסירים ובקיום חיי משפחה מחד גיסא, ואת האינטרס הציבורי בשמירה על הסדר והמשמעת במתקני הכליאה מאידך גיסא. בהקשר זה עמד השופט ד' מיינץ על כך שבימי שבת פועלים מתקני הכליאה במתכונת מצומצמת, וכי החלטת המשיב שלא לאפשר ביקורים בשבת מאפשרת הפנייה של כוח אדם למשימות אבטחה שוטפות וכן היא מאפשרת לסוהרים לבלות את יום השבת עם משפחותיהם. לפיכך, מצא השופט ד' מיינץ כי האיזון שערך המשיב בין השיקולים השונים אינו מצדיק את התערבות בית המשפט, וזאת בפרט בהתחשב בכך שמספר ימי הביקורים לא צומצם ואף נוספו שעות ביקור. עוד הוסיף השופט ד' מיינץ כי הנתונים שהציג המשיב במסגרת תגובתו המקדמית מצביעים על כך שתיקון הפקודה לא הביא לירידה במספר הביקורים וכי ממילא פקודת הביקורים מכילה מנגנון המאפשר להתיר ביקורים בימי שבת, במקרים המתאימים. לבסוף ציין השופט ד' מיינץ כי לגישתו הפיילוט לא היה הכרחי לצורך הכרעה בעתירה, ומכל מקום הנתונים שנאספו במסגרתו תומכים גם הם בהחלטת המשיב.

השופט נ' הנדל הצטרף לחוות דעתו של השופט ד' מיינץ, אך ציין כי לגישתו תוכנית הפיילוט, למרות שהיא מהווה כלי לא שגרתי בשיח בין בית המשפט והרשות המנהלית, תרמה להכרעה בעתירה.

3. השופטת ד' ברק-ארז לעומת זאת סברה כי החלטת המשיב במתכונת הגורפת שבה התקבלה "מעוררת קשיים במידה שהצדיקה למצער הוצאת צו על תנאי" (פסקה 1 לחוות דעתה). השופטת ד' ברק-ארז עמדה על כך שהמחלוקת בינה ובין שאר חברי המותב מתמקדת באופן שבו התקבלה ההחלטה לתקן את פקודת הביקורים – קרי, אם ההחלטה

התקבלה על בסיס תשתית עובדתית ראויה ואם נשקלו כל השיקולים הצריכים לעניין בטרם הוכרעה. השופטת ד' ברק-ארז הדגישה כי במסגרת ההליך המשיב לא הצליח להציג באופן סדור את תהליך קבלת החלטות שעמד ביסוד השינוי האמור, עניין שנודעת לו חשיבות יתרה מקום שבו בוטלה מדיניות ארוכת שנים, ללא עבודת מטה ומבלי שהובררה דחיפותו לעת הזו. לגישה, אף שהטעמים שהציג המשיב לנימוק החלטתו הם טעמים ענייניים לכשעצמם, היה ראוי לבחון מהו משקלם היחסי בהשוואה לטעמים הרבים המצביעים על הצורך להמשיך ולהתיר ביקורי אסירים בשבת. בהקשר זה עמדה השופטת ד' ברק-ארז על העובדה שבני משפחותיהם של אסירים נמנים, ככלל, על האוכלוסיות המוחלשות בישראל אשר ביקור בכלא בימי חול יחייב אותם להפסיד ימי עבודה ואת ילדיהם הקטינים להפסד ימי לימודים, והיא הוסיפה ועמדה על האינטרס הציבורי בקיום ביקורים בשל חשיבותם לשיקום האסירים. לגישה השופטת ד' ברק-ארז, אף שיש לברך על נכונות המשיב לערוך פיילוט, הרי שמדובר באיסוף נתונים לאחר קבלת החלטה מנהלית וחסרים בו נתונים חשובים רבים. השופטת ד' ברק-ארז ציינה כי בין כלל גורף האוסר ביקורים בשבת ובין כלל המתיר ביקורים בשבת, קיים מנעד רחב של אפשרויות וחלופות, לגביהן ניתן אף לשאוב השראה מניסיוןן של מדינות אחרות. לבסוף, עמדה השופטת ד' ברק-ארז על כך שסוגיה זו מצויה בתחום הרגיש של מתכונת הפעולה בזירה הציבורית ביום השבת, אשר התעצב בתרבות היהודית לא רק כיום של שביתה ממלאכה אלא גם של יום המוקדש לקרבה ולמשפחה. בנסיבות אלה, כך השופטת ד' ברק-ארז, ניתן היה לצפות ליתר רגישות והקפדה באשר לשינוי "סדרי עולם" בכל הנוגע לימי הביקור במתקני הכליאה.

תמצית טענות הצדדים

4. המבקשים טוענים כי בפסק הדין נקבעו שתי הלכות חדשות: האחת, כי רשות מנהלית רשאית להצדיק בדיעבד החלטה על שינוי מדיניות שנעשתה ללא שנפרסה לגביה תשתית עובדתית ראויה. השנייה, הקביעה כי יש להעניק בכורה מוחלטת לרווחתם ולזכויותיהם של הסוהרים ובני משפחותיהם על פני רווחתם וזכויותיהם של אסירים ובני משפחותיהם.

אשר לתהליך קבלת החלטה המנהלית, העותרים עומדים על כך שההלכה שנקבעה בפסק הדין מאפשרת לרשות מנהלית להכשיר החלטות מבלי שבבסיסן עומדת תשתית עובדתית ראויה, וזאת על יסוד בדיקות שנעשו לאחר מעשה – ובענייננו, תוכנית הפיילוט – והצדקתן של החלטות אלה בדיעבד. בהקשר זה מצביעים העותרים על מספר פסקי דין מן העת האחרונה מהם, לגישתם, עולה מגמה של ייתור הצורך להתחקות אחר

התשתית העובדתית שהובילה לקבלת ההחלטה המינהלית בזמן אמת, וחלף כך להתמקד בסבירותה. באשר להלכה הנוגעת לבכורה של רווחת הסוהרים על פני רווחת האסירים, מציינים המבקשים כי אף שהם אינם מזלזלים בחשיבות רווחתם של אנשי סגל הכלא ובני משפחותיהם, הרי שערכו החברתי של יום השבתון הרשמי במדינה כיום המאפשר בילוי משפחתי רלוונטי גם לאסירים, ובוודאי לבני משפחותיהם, שהם אוכלוסייה המונה רבבות בני אדם. עוד עומדים העותרים על כך שמדיניות זו עומדת בסתירה להלכה הפסוקה לפיה פגיעה בזכויות אסירים תעשה רק במידה הנדרשת לצורך הגשמת אינטרס כבד משקל ובתנאי שתתיישב עם עקרונות המשפט המנהלי והחוקתי.

5. המשיב טוען מנגד כי בפסק הדין לא נפסקה כל הלכה ועניינו אך ביישום הלכות קיימות ומושרשות על נסיבות המקרה. לגישת המשיב, המחלוקת בפסק הדין נסובה על קיומה של תשתית עובדתית מספקת לצורך שינוי מדיניות המשיב בנסיבות העניין, ובכך לא סטה בית המשפט מההלכות הנהוגות. בהקשר זה מוסיף המשיב כי קיומה של דעת מיעוט או חשיבותה של הסוגיה אינן עילות המצדיקות קיומו של דיון נוסף ועוד הודגש כי מוסד הדיון הנוסף לא נועד לשמש ערכאת ערעור על החלטות של בית המשפט העליון. לגופו של עניין טוען המשיב כי דעת הרוב קבעה שביקורי משפחות בשבת הם טובת הנאה שלא נשללה על ידי תיקון פקודת הביקורים, וכי בפועל שינוי המדיניות לא הביא להפחתת היקף הביקורים.

6. לשכת עורכי הדין (להלן: הלשכה) ביקשה להצטרף להליך במעמד של "ידיד בית המשפט". לטענת הלשכה סטה בית המשפט בפסק הדין מההלכה הנוהגת ביחס לביקורת שיפוטית על פעולות המנהל ו"דילג" על השלב הראשון, הוא שלב בחינת תקינות מעשה המינהל. הלשכה אף מצטרפת לטענת המבקשים כי פסק דין זה מהווה חלק ממגמה רחבה יותר בפסיקה להעברת המשקל מבחינת החלטת הרשות המוסמכת במועד קבלתה, לבחינת החלטת הרשות על בסיס חומרים שנאספו לאחר קבלתה. בהלכה זו, כך לגישת הלשכה, יש כדי לפגוע בהפרדת הרשויות, והיא יוצרת עירוב בין שיקול הדעת המנהלי לשיקול הדעת השיפוטי; היא פוגעת בזכות להליך הוגן, שכן הנכונות לשיקול החלטה לאחר שזו כבר נתקבלה היא לרוב מצומצמת יותר; ויש בה כדי לפגוע באיכות ההחלטה המנהלית שהליך תקין נועד להבטיח. עוד עומדת הלשכה על כך שמתגובתו המקדמית של המשיב עולה כי במסגרת קבלת ההחלטה נשקלו שיקולים זרים, ובהם חשיבות יום השבת והרצון שלא להפלות אסירים שומרי שבת, וכי ההחלטה התקבלה ללא היוועצות בגורמים הרלוונטיים ובכללם הלשכה, אף שחבריה מייצגים מדי יום את ציבור האסירים.

7. לאחר שעיינתי בפסק הדין מושא הבקשה וכן בבקשה על נספחיה, בתשובה לה ובעמדת הלשכה, הגעתי למסקנה – לא בלי התלבטות – כי יש לדחות את הבקשה לקיום דיון נוסף. אכן, פסק הדין מושא הבקשה עניינו בסוגיה חשובה וכבודת משקל הנוגעת לזכויותיהם ורווחתם של אסירים ובני משפחותיהם ועולות בו סוגיות עקרוניות בנושא דת ומדינה, ובכללן סוגיית תכליתו של יום השבתון השבועי. ואולם, כפי שנקבע לא אחת, ההחלטה על קיום דיון נוסף יש לה מקום במקרים נדירים וחריגים בלבד (דנג"ץ 9105/18 טביש נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 12 (25.2.2019)). סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 קובע כי דיון נוסף יתקיים מקום שבו קבע בית המשפט העליון הלכה חדשה הסותרת הלכה קודמת או "שמפאת חשיבותה, קשיוותה או חידוש של הלכה שנפסק בעניין", ראוי כי היא תידון בדיון נוסף. בהקשר זה נפסק כי על ההלכה לגלות את עצמה על פני פסק הדין ולהיות ברורה ומפורשת, ובלשון בית המשפט: "עד שנדע אם דברים שאמר בית-המשפט העליון בפסק-דין עולים [כדי] הלכה, חייבת אותה הלכה לגלות עצמה על-פני פסק-הדין. וגילוי-פנים בהקשר עניינו פירושו הוא זה, שבית-המשפט ביקש במודע ובכוונת-מכוון לקבוע הלכה, ולא עוד אלא שביטא את כוונתו באורח ברור ומפורש; כך, לא פחות" (דנג"ץ 3230/18 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 4 (06.08.2018); דנ"א 4804/02 רביזדה נ' גודלמן, פסקה 2 (19.8.2002); דנ"מ 7004/12 בר עידן יצור ופיתוח בע"מ נ' הוועדה המרחבית לתכנון ולבניה שקמים, פסקה 6 (16.10.2012)).

לא זה המקרה שבפנינו.

8. לטענת העותרים והלשכה, בפסק הדין נקבעה הלכה המאפשרת לרשות מנהלית לקבל החלטות ולהוציאן אל הפועל מבלי שבבסיסן עומדת תשתית עובדתית ראויה. עם זאת, קריאה של פסק הדין מלמדת כי שופטי ההרכב לא שינו מן ההלכה הנוהגת לעניין זה. השופט ד' מיינץ עמד על חשיבותה של התשתית העובדתית טרם קבלת החלטה על ידי רשות מינהלית, וכך ציין: "על מנת שרשות ציבורית תמלא תפקידה כהלכה, עליה לדאוג תחילה שכל העובדות והנתונים הנוגעים לעניין יהיו לפניו. שכן, באין תשתית עובדתית הולמת, לא כל החשוב והדרוש להכרעה בעניין יהיה לנגד עיניה של הרשות" (פסקה 47 לחוות דעתו). השופט ד' מיינץ אומנם סבר כי במקרה דנן לא היה צורך להידרש לשאלת תקינות ההליך, שכן "בעתירה זו לא נשמעה כל טענה לגבי פגמים בהליך המנהלי, וטענות העותרים התמצו בתקיפת סבירות ומידתיות תיקון פקודת הביקורים" (שם), אך הוא הוסיף והעיר כי לגישתו כבר בתגובה המקדמית לעתירה הוצגו נתונים עובדתיים

שיש בהם כדי לתמוך בהחלטת המשיב (פסקה 48 לחוות דעתו). דעת המיעוט של השופטת ד' ברק-ארז הדגישה את החשיבות שיש לייחס לגיבוש תשתית עובדתית הולמת טרם קבלת החלטה בדבר שינוי מדיניות של רשות מינהלית, ובמיוחד מקום בו נהגה מדיניות זו לאורך שנים רבות וכאשר לא ברור מדוע ראה הגורם המנהלי צורך בקבלת ההחלטה בדחיפות (פסקה 9 לחוות דעתה). מדברים אלה ניכר כי פסק הדין לא סטה מן ההלכה הנוהגת לפיה על הרשות המנהלית לגבש תשתית ראויה טרם קבלת החלטה, והמחלוקת בין דעת הרוב ודעת המיעוט נסובה על העמידה בנטל הנדרש בנסיבות העניין: לשיטת השופט ד' מין, אליו הצטרף השופט נ' הנדל, עמד המשיב בנטל גיבוש התשתית העובדתית הנדרשת לקבלת החלטה מנהלית, למצער כפי שעלה מהודעתו המקדמית בהליך זה; ואילו לשיטת השופטת ד' ברק-ארז לא גובשה תשתית עובדתית מתאימה טרם קבלת ההחלטה על שינוי המדיניות.

9. אשר להצדקתה בדיעבד של החלטה מינהלית – במקרה דנן, באמצעות הפיילוט שנערך על ידי המשיב בליווי בית המשפט. לגישת השופט ד' מין הפיילוט נועד אך כדי "להסיר כל ספק ולהפיס את הדעת" והוא הוסיף כי לא שוכנע "שעריכת הסקרים בקרב אוכלוסיית האסירים הייתה הכרחית או רלוונטית לצורך הכרעה בעתירה או לצורך גיבוש תשתית עובדתית" (פסקה 48 לחוות דעתו). השופטת ד' ברק-ארז ציינה אף היא כי עריכת הפיילוט אין בה כדי להכשיר את החלטת המשיב בדיעבד והתמקדה בהיעדר קיומה של תשתית עובדתית טרם שינוי מדיניות המשיב. השופטת ד' ברק-ארז ציינה אמנם כי "אילו הפיילוט שנעשה בעקבות הדיונים בבית המשפט היה נותן מענה לשאלות שהתעוררו – ייתכן שניתן היה להסתפק בכך" (פסקה 10 לחוות דעתה), ואולם היא לא נדרשה לקבוע מסמרות בעניין זה שכן לגישתה הפיילוט האמור ממילא לא סיפק את המידע הדרוש. השופט נ' הנדל סבר, בדעת יחיד, כי הפיילוט תרם להכרעה בעתירה, ואולם הוא עמד על כך שמדובר במקרה חריג: "השיח בין בית המשפט ובין הרשות, בגדרו נבחנה תכנית פיילוט, אינו שיח שגרתי, ואין זה תפקידו של בית המשפט הגבוה לצדק לכוון את הרשות בדיוק כיצד עליה לגבש את התשתית העובדתית. תכניות פיילוט ודאי אינן בגדר חובה ובדרך כלל הן אינן הכרחיות [...]". עם זאת, הוא ציין כי נוכח העובדה שנוף העתירות המוגשות לבג"ץ הוא בעל "גוונים רבים", אין לשלול "פתרונות יצירתיים" במקרים מתאימים. הנה כי כן, איש מחברי ההרכב לא סבר שהיה די בתוכנית הפיילוט לבדה כדי להכשיר את החלטת המשיב בדיעבד, אף שהם נחלקו ביחס לתרומתה להכרעה בעתירה דנן. בנסיבות אלה לא ניתן לומר כי נקבעה הלכה, לא כל שכן הלכה גלויה ומפורשת. כך גם ביחס לטענת העותרים והלשכה המבקשים לראות בפסק הדין חלק ממגמה של מעבר מבחינת התשתית העובדתית במועד קבלת ההחלטה המנהלית, לבחינת ההחלטה המנהלית בדיעבד על סמך נתונים שלא היו קיימים במועד קבלת ההחלטה. "מגמה" כזו

בוודאי אינה עולה מפסק הדין בעתירה דנן, שכן הן דעת המיעוט והן דעת הרוב הדגישו את חשיבות גיבוש התשתית העובדתית טרם קבלת ההחלטה המנהלית ולא הסתמכו על הפיילוט כדי להצדיק את החלטת המשיב.

10. העותרים הוסיפו וטענו כי בפסק הדין נקבעה הלכה המבכרת את רווחתם של הסוהרים ובני משפחותיהם על פני רווחתם של האסירים ובני משפחותיהם. השופט ד' מינץ התייחס לרווחת הסוהרים ובני משפחותיהם כשיקול אחד מתוך מכלול השיקולים הצריכים לעניין, והוא מצא שהאיזון הקונקרטי שערך המשיב בין השיקולים השונים לא מצדיק את התערבותו של בית משפט זה בהחלטתו. השופט ד' ברק-ארז עמדה על כך שקידום רווחתם של הסוהרים הוא שיקול חשוב שאין להקל בו ראש ואשר יש לאזנו מול השיקולים הנוגעים לאסירים ולבני משפחותיהם. ואולם, היא לא נדרשה להכריע באיזון בין שיקולים אלה במקרה דנן, משום שמבחינתה שאלת הסבירות לא עמדה במוקד הדיון בעתירה. בנסיבות אלה, קשה לבודד מתוך פסק הדין אמירה, לא כל שכן הלכה, באשר למשקלו של השיקול בדבר רווחתם של הסוהרים ובני משפחותיהם.

11. סיכומם של דברים, פסק הדין עוסק ביישום ההלכות השגורות עמנו על נסיבות החלטתו הספציפית של המשיב ולא ניתן לומר כי נקבעה בו הלכה המגלה עצמה על פני פסק הדין. אפילו סבורים העותרים כי נפלה שגגה ביישום שיקולים אלה במסגרת פסק הדין, הרי שכבר נפסק כי דיון נוסף אינו ערעור נוסף (דנג"ץ 1836/18 שמיר נ' מועצת מקרקעי ישראל, פסקה 9 (9.8.2018)), ומשלא נפסקה בפסק הדין הלכה חדשה, אין מנוס מדחיית הבקשה.

לאחר הדברים הללו לא למותר להדגיש כי חזקה על המשיב שישוב ויבחן מעת לעת את מדיניותו והשלכותיה על חיי האסירים ובני משפחותיהם, וזאת בגדר החובה המוטלת על כל רשות מנהלית לחזור ולבדוק את מדיניותה, וביתר שאת בהינתן חשיבותם של ביקורים סדירים עבור האסיר ועבור בני משפחתו וחשיבות האינטרס החברתי הקיים בשיקומו של האסיר לאחר מאסרו. ולבסוף, יודגש כי פקודת הביקורים בנוסחה המתוקן אינה קובעת איסור מוחלט על ביקורים בשבת, ולמעשה קיים בה מנגנון גמיש המאפשר למפקד בית הסוהר, באישור מפקד המחוז, לאשר בנסיבות מיוחדות ביקורים בימים נוספים מעבר לימים שנקבעו על ידי המשיב. כפי שציין השופט ד' מינץ בהקשר זה: "חזקה על מנהלי בתי הסוהר ומפקדי המחוז שיתירו ביקורים גם בימי שבת במקרים המתאימים" (פסקה 44 לחוות דעתו; וראו גם פסקה 19 לחוות דעתה של השופטת ד' ברק-ארז).

הבקשה נדחית, אפוא, ללא צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ח בטבת התש"ף (15.1.2020).

ה נ ש י א ה